

RAAMATUKOGUHOIDJA KUTSE KOMPETENTSUSNÕUETEGA SEOTUD KOOLITUSPROGRAMM

Sissejuhatus

Raamatukoguhoidja kutsestandardid tase 6, 7 ja 8 kinnitati SA Kutsekoda Kultuuri Kutsenõukogu poolt novembris 2017. Aprillis 2018 kuulutas Kultuuri Kutsenõukogu Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu jätkuvalt raamatukoguhoidja kutsete kutse andjaks, tähtajaga 24.aprill 2023.

Kutsestandard on aluseks raamatukoguhoidja kutse kompetentsusnõuetega seotud koolitusprogrammi koostamisel. Koolitusprogrammi ülesehituses on lähtutud raamatukoguhoidja kutsestandardi tase 6-st, mis koosneb neljast tööosast ja läbivatest kompetentsidest.

Koolitusprogramm on valminud Rahvusraamatukogu spetsialistide koostöös. Programm koosneb neljast moodulist ja selle üldmaht on 416 akadeemilist tundi, mis on jagatud moodulite vahel võrdselt. Iga moodul koosneb 104 akadeemilisest tunnist, kus 42–44 tundi on lähiõpet ja ülejäänud iseseisvat tööd. Lisaks loengutele, erinevatele aktiivõppe meetoditele ja praktiliste oskuste omandamisele on õppijal võimalus tutvuda eri tüüpi raamatukogudega. Õppekäigud on seotud käsitletavate teemadega.

Raamatukogunduse valdkonnaga esmaseks tutvumiseks on esimesele moodulile „Kogude kujundamine“ lisatud järgmised teemad: sissejuhatus erialasse, raamatukogude tüpologia, õiguslik ruum ja standardid.

Kutsestandardi läbivad kompetentsid omandab õppija erinevate teemade juures ja kasutab neid hindeliste ülesannete tegemisel, mis annab võimaluse hinnata ka neid teadmisi ja oskusi.

Hindamine toimub iga mooduli lõpus vastavalt koolitusprogrammis kirjeldatud hindamismeetoditele ja hindamiskriteeriumitele, mis on kõik omavahel loogiliselt seotud õpiväljunditega.

Kutsekoolituse tunnistus väljastatakse õppijale, kes on läbinud hindamise ja saavutanud positiivse tulemuse kõikides õpiväljundites.

Koolitusprogrammi koostajad tänavad kõiki eksperte Tallinna Ülikoolist ja Tartu Ülikoolist ning Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingust, kes olid nõuandjateks ja toeks programmi valmimisel.

Õppekavad on nähtavad Rahvusraamatukogu kodulehel.

I MOODUL

Mooduli teema: Kogude kujundamine

Moodul hõlmab lisaks kogude kujundamise teemale ka raamatukogunduse valdkonda üldisemalt tutvustavaid teemasid. (vt mooduli sisu punkt 1).

Mooduli sisu kutsestandardist:

1. Infovajaduse väljaselgitamine ja kogutava info valimine.
2. Inforessurssidele juurdepääsu ja teavikute hankimine.
3. Kogude inventuuri läbiviimine, teavikute kustutamine.

Eesmärk: Mooduli läbimise tulemusena on õppijal baasteadmised ja –oskused raamatukogunduse põhimõistetest, raamatukogude tüpoloogiast ja õiguslikust ruumist. Õppija omandab teoreetilised teadmised infovajaduse väljaselgitamiseks eri tüüpi raamatukogudes ning praktilised oskused kogude komplekteerimiseks ja dekomplekteerimiseks, arvelevõtmiseks, raamatukogunduslikuks töötlemiseks ja inventuuriks.

Mooduli maht: 104 akadeemilist tundi, neist 44 tundi lähiõpet/õppekäike ja 60 tundi iseseisvat tööd.

Õppematerjalid: Moodle`'s loengute kokkuvõtted ja/või esitlused, kirjaliku töö juhised.

1. TEEMA: SISSEJUHATUS ERIALASSE. INFOVAJADUSE VÄLJASELGITAMINE JA KOGUTAVA INFO VALIMINE.

Maht: 16 akadeemilist tundi loenguid, 35 tundi iseseisvat tööd

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- teab raamatukogunduse põhimõisteid ning mõistab raamatukogu toimimismudelit;
- orienteerub raamatukogude õigusruumis ning tunneb vajalikke standardeid;
- tunneb kogude kujundamise põhimõtteid ja infovajaduse väljaselgitamise meetodeid;
- oskab välja selgitada ja valida kogutavat infot lähtudes raamatukogu eesmärkidest, sihtrühmade infovajadusest ja kogude kujundamise juhend- ja alusdokumentatsioonist.

Mooduli sisu:

1. Sissejuhatus erialasse. Raamatukogunduse alused ja mõisted infoteaduste kontekstis. Raamatukogude toimimismudel. Eetikakoodeks. Raamatukogude tüpoloogia. Raamatukogude õigus- ja normatiivne ruum. Standardid ja standardimine raamatukogunduses.
2. Kogude mõiste, omadused ja funktsioonid. Teavikute tüübid ja laadid. Elektroonilised ja digitaalsed ressursid, võrguväljaanded. Säilituseksemplar.
3. Kogude kujundamisega seonduvad põhimõisted ja alusdokumendid (kogude arenduskava). Infovajaduse väljaselgitamise meetodid ja teavikute valikupõhimõtted. Kogude kujundamise põhimõtted eri tüüpi raamatukogudes. Eelarve ja planeerimine.
4. Teavikuturg: väljaandjad, vahendajad, kauplused. Kirjastamine: eri tüüpi kirjastused ja nende toodang, teaduskirjastamine. Raamatu valmistamise kulud ja hinnakujundus. Riiklik raamatupoliitika.

5. Kogude statistika. Trükitoodangu statistika. Statistika kogumine raamatukogudelt.
6. Kogude kättesaadavaks tegemise õiguslikud aspektid. Digitaalõiguste haldamine (DRM).

Soovituslik kirjandus

Õigusaktid, standardid

Autoriõiguse seadus (RT I, 16.06.2017, 8). URL

<https://www.riigiteataja.ee/akt/116062017008>

Raamatukoguhoidja eetikakoodeks. URL

<http://www.eru.lib.ee/www/index.php/erye/eetikakoodeks>

Informatsioon ja dokumentatsioon. Rahvusvaheline raamatukogustatistika= Information and documentation : international library statistics (EVS-ISO 2789:2014). Tallinn: Eesti Standardikeskus.

Kooliraamatukogude töökorralduse alused (RT I, 03.09.2013, 24).

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/103092013024?leiaKehtiv>

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus. (RT I, 22.01.2018, 3).

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/115032014036?leiaKehtiv>

Rahvaraamatukogu seadus (RT I, 04.07.2017, 55).

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017055?leiaKehtiv>

Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend (RT I, 29.12.2011, 100).

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011100>

Riigihangete seadus (RT I, 01.07.2017, 1). URL

<https://www.riigiteataja.ee/akt/101072017001>

Säilituseksemplari seadus (RT I, 07.07.2016, 1). URL

<https://www.riigiteataja.ee/akt/S%C3%A4ES>

Eesti kultuurile ebaolulist informatsiooni sisaldavate võrguväljaannete ja pisitrükiste kategooriad (RT I, 16.12.2016, 15). URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/116122016015>

Teadusraamatukogude ühtse komplekteerimiskava koostamise põhimõtted ja teadusraamatukogude teadusinformatsiooni finantseerimise taotlemise, taotluste läbivaatamise ning finantseerimise otsustamise kord (RT I, 25.03.2014, 4). URL

<https://www.riigiteataja.ee/akt/125032014004>

Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord URL

<https://www.riigiteataja.ee/akt/113012015030>

Veebiressursid

A Framework of Guidance for Building Good Digital Collections: NISO Recommended Practice. (2007). Baltimore: NISO, 2007. URL <http://www.niso.org/sites/default/files/2017-08/framework3.pdf>

Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020. URL
<http://www.kul.ee/sites/kulminn/files/kultuur2020.pdf>

Eesti ISBN Agentuur. URL <http://www.nlib.ee/isbn/>

Eesti ISMN Agentuur. URL <http://www.nlib.ee/kirjastajale/index.php?id=11302>

Eesti ISSN Keskus. URL <http://www.nlib.ee/issn/>

Eesti raamatukogude statistika. URL: <http://www.nlib.ee/statistika/>

ELNET Konsortsium. URL <http://www.elnet.ee/>

ERÜ kogude toimkond. URL

<http://eru.lib.ee/www/index.php/erye/organisatsioonist/struktuur/156-%20ery/organisatsioonist/struktuur/54-kogude-toimkond>

National Information Standards Organisation. URL <http://www.niso.org/>

Raamatukogusõnastik. URL <https://termin.nlib.ee/>

Artiklid ja publikatsioonid

Fieldhouse, M., Marshall, A. (2012). Collection Development in the Digital Age. London: Facet Publishing.

Greco, A. N. (2005). The book publishing industry. Mahwah, London: Lawrence Erlbaum Associates.

Hughes, L. M. (2012). Evaluating and measuring the value, use and impact of digital collections. London: Facet Publishing.

Metsar, S. (2017). Infoetika. Virkus, S., Reimo, T., Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 450-454). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Möldre, A. (2005). Kirjastustegevus ja raamatulevi Eestis aastail 1940-2000. Tallinn, Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Reimo, T. (2017). Kogude kujundamine ja arendus. Virkus, S., Reimo, T., Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 427-433). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Roosendaal, H. E., Zalewska-Kurek, K., Geurts, Peter A. Th. M., Hilf, E. R. (2009). Scientific publishing: from vanity to strategy. Oxford: Chandos Publishing.

2. TEEMA: INFORESSURSSIDELE JUURDEPÄÄSU JA TEAVIKUTE HANKIMINE.

Maht: 23 akadeemilist tundi lähiõpet ja 10 tundi iseseisvat tööd

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- teab ja oskab rakendada erinevaid komplekteerimise viise (ost, vahetus, annetused jne) ja allikaid (raamatukauplused, kirjastused jne) ning omab ülevaadet ilmunud või ilmumisel olevatest teavikutest;
- oskab hankida inforessurssidele juurdepääsu ja teavikuid, kasutades erinevaid komplekteerimise viise ja allikaid;

- omab ülevaadet erinevate integreeritud raamatukogusüsteemide (Sierra, Urram, Riks) rakendamisest kogude kujundamisel;
- tunneb intellektuaalse omandi kaitset reguleerivaid dokumente (sh autoriõiguse seadust); - tunneb raamatukogude komplekteerimiskoostöö printsiipe;
- oskab teavikuid arvele võtta, lähtudes raamatukogude tööd reguleerivatest eeskirjadest ja kogude arvestuse põhimõtetest;
- oskab teavikuid raamatukogunduslikult töödelda vastavalt kehtestatud korrale.

Mooduli sisu:

1. Komplekteerimise viisid ja allikad. Riigihange. Litsentseerimispoliitika ja litsentsilepingud. Eelkataloogimine ja standardnumbrid.
2. Integreeritud raamatukogusüsteemid (Sierra, Urram, Riks). ELNET Konsortsium ja Eesti raamatukogude koostöö kogude arendamisel.
3. Komplekteerimismoodul raamatukogusüsteemis (Sierra, Urram, Riks). Tellimuste vormistamine.
4. Teavikute vastuvõtmine, suunamine, arvelevõtmine ja raamatukogunduslik töötlemine. Kogude arvestus. Kogude paigutus. Teaviku erilaadide ja -tüüpide komplekteerimine.
5. E-kogude kujundamine. Eesti raamatukogude jt mäluasutuste digitaalsed kogud. Eesti veebiarhiiv.

Soovituslik kirjandus

Breede, M. H. (2008). The brave new world of publishing. Oxford: Chandos Publishing.

Clayton, Peter. (2001). Managing information resources in libraries: collection management in theory and practice. London: Library Association.

Cope, B., Phillips, A. (2006). The future of the book in the digital age. Oxford: Chandos Publishing.

Evans, G. Edward and Zarnosky Saponaro, Margaret. (2005). Developing library and information center collections / Westport (Conn.); London: Libraries Unlimited.

Felt, K. (2016). E-raamatute kirjastamine Eestis 2011-2015: arengud ja perspektiivid (magistritöö)

URL <http://www.etera.ee/zoom/28660/view?page=1&p=separate&search=Felt&tool=search&view=717,903,1162,592>

Holden, J. (2010). Acquisitions in the new information universe : core competencies and ethical practices. London : Facet.

Lee, Stuart D. (2002). Building an electronic resource collection: a practical guide. London: Library Association Publishing.

Pai, K. (2012). Kogud ja poliitika. // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2011/23, lk. 19- 36.

Verminski, A., Blanchat, K. M. (2017). Fundamentals of electronic resources management. London : Facet.

Xie, I, Matusiak; K. K. (2016). Discover digital libraries : theory and practice. Amsterdam [etc.] : Elsevier

3. TEEMA: KOGUDE INVENTUURI LÄBIVIIMINE, TEAVIKUTE KUSTUTAMINE.

Maht: 4 akadeemilist tundi lähiõpet ja 35 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- teab kogude paigutusviise;
- tunneb teavikute kogust eemaldamise põhimõtteid ning oskab hinnata teaviku kustutamise vajadust (teavik lagunenu, kadunud, aegunud vm), arvestades raamatukogus kehtestatud korda;
- teab inventuuride läbiviimise korda, oskab seda korraldada ja dokumentatsiooni vormistada.

Mooduli sisu:

1. Kogude hindamine ja teavikute kustutamine. Inventuur.

Iseseisev töö: Moodulis omandatud teadmiste põhjal koostatakse kirjalik analüüs raamatukogu kogude kujundamisest (sh raamatukogu sihtrühmad, kogude ja komplekteerimise tase ning vastavus vajadustele, teavikute valikukriteeriumid, komplekteerimis- ja dekomplekteerimispõhimõtted, koostöövõimalused teiste raamatukogude jt mäluastutustega).

Hindamismeetodid: kirjalik analüüs raamatukogu kogude kujundamisest.

Hindamiskriteerium: hindamiskriteeriumid antakse arvestustöö juhises

- sisu (argumentatsiooni selgus ja põhjalikkus);
- ülesehitus (struktuur ja sisuesitus);
- sõnastus ja stiil;
- vormistus.

Hindamise tulemus: kirjalik töö loetakse arvestatuks/mittearvestatuks.

II MOODUL

Mooduli teema: Kogude töötlemine ja säilitamine

Mooduli sisu kutsestandardist:

1. Metaandmete loomine.
2. Inforessursside loomine.
3. Kogude korraldamine ja turvalisuse tagamine.

Eesmärk: Mooduli läbimise tulemusena on õppijal baasteadmised ja –oskused teavikute raamatukogunduslikust töötlemisest ja säilitamisest, teavikute kirjeldamisest ja

kataloogimisest, märksõnastamisest ja liigitamisest, teavikute säilitustingimuste loomisest ja hoidmisest ning kontrollist.

Mooduli maht: 104 akadeemilist tundi, sellest 44 tundi lähiõpet ja 60 tundi iseseisvat tööd

Õppematerjalid: Moodle`'s loengute kokkuvõtted ja/või esitlused, kirjaliku töö juhis.

1. TEEMA: KOGUDE TÖÖTLEMINE: METAANDMETE JA INFORESSURSSIDE LOOMINE

Maht: 86 akadeemilist tundi, neist 28 tundi lähiõpet ja 58 tundi iseseisvat tööd

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- tunneb rahvusvahelisi kataloogimis- ja kirjeldamisreegleid ning metaandmete standardeid;
- oskab kasutada oma töös Eesti märksõnastikku (EMS) ning universaalset kümnendliigitust (UDK);
- valdab liigitamise ja märksõnastamise metoodikat;
- oskab koostada bibliokirjeid MARC21 vormingus;
- oskab liigitada ja märksõnastada erinevaid teavikuid;
- mõistab normandmete olemust ja otsiandmete loomise loogikat;
- valdab otsingut e-kataloogis ja teistes andmebaasides
- oskab koostada kirjanduse nimestikku

Mooduli sisu:

1. Mõisted. Bibliograafiline arvestus. Normandmed.
2. Rahvusvahelised bibliograafilise kirjeldamise ja kataloogimise standardid: IFLA rahvusvahelised bibliograafilise kirjeldamise reeglid ehk rahvusvahelised kirjeeeglid (ISBD); Angloameerika kataloogimisreeglid (AACR2); Masinkatloogimise vorming (MARC21).
3. Uuendused kataloogimises: IFLA bibliokirjele esitatavad funktsionaalsusnõuded (FRBR) ja uusim rahvusvaheline kataloogimisreeglistik (*Resource description and Access, RDA*)
4. Sisukirjeldus, indekseerimine, liigitamine ja märksõnastamine: mõiste, eesmärk ja meetodid. Liigitussüsteemid ja märksõnastikud.
5. Eesti märksõnastik (EMS): struktuur ja kasutamine. Märksõnade liigid ja nende paigutus MARC21-vormingus.
6. Märksõnastamise metoodika.
7. Rahvusvaheline kümnendliigitus (UDK): taust, tabelid, pealiigid, üld- ja erimäärarjad, indeksüsteem. Liigitusmetoodika.
8. Liigitamine, märksõnastamine ja teemaotsing e-kataloogis. Nimestike koostamine.
9. Liigitamise ja märksõnastamise arenguhooni Eestis.
10. Praktiline liigitamine ja märksõnastamine.

Soovituslik kirjandus:

Seadused, standardid

Anglo-American Cataloguing Rules. 2nd ed. (2002). Ottawa: Canadian Library Association; Chicago: American Library Association.

ELNET Konsortsiumi märksõnastamise ja liigitamise juhendid.

URL <http://www.elnet.ee/et/e-kataloog-ester/juhendmaterjalid>

Functional requirements for bibliographic records : final report. (1998). München : K.G. Saur.

URL <https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr/frbr.pdf>

ISBD: international standard bibliographic description. Consolidated edition. (2011). Berlin ; New York : De Gruyter Saur.

URL http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/isbd/isbd-cons_20110321.pdf

ISBD(CR): rahvusvahelised jadaväljaannete ja teiste pidevväljaannete bibliograafilise kirjeldamise reeglid. (2004). Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu.

ISBD(M): rahvusvahelised monograafiate bibliograafilise kirjeldamise reeglid. (2002). Tallinn : Eesti Rahvusraamatukogu.

IFLA Library and Reference Model. (2017)

URL https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frbr-lrm/ifla-lrm-august-2017_rev201712.pdf

Informatsioon ja dokumentatsioon: Dublin Core'i metaandmeelemendid = Information and documentation : the Dublin Core metadata element set (EVS- ISO 15836:2011). Tallinn : Eesti Standardikeskus.

Kooliraamatukogude töökorralduse alused (RT I, 29.03.2011, 3)

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/103092013024>

Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend (RT L 2004, 9 7, 1529)

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122011100>

UDK: universaalne detsimaalklassifikatsioon: liigitustabelid (1999). Tallinn : Kultuuriministeerium.

UDK täiendusvihik (2007).

URL <http://www.elnet.ee/et/e-kataloog-ester/juhendmaterjalid#3>

Veebiressursid

Eesti märksõnastik <http://ems.elnet.ee>

Eesti Rahvusbibliograafia andmebaas URL <http://erb.nlib.ee/>

E-kataloog ESTER URL <http://tallinn.ester.ee/>

Virtual International Authority File URL <http://viaf.org/>

IFLA Bibliography Section URL <http://www.ifla.org/bibliography>

IFLA Cataloguing Section URL <http://www.ifla.org/cataloguing>

MARC standards. The Library of Congress URL <http://www.loc.gov/marc/>

Rahvusvaheliste kataloogimispõhimõtete deklaratsioon.

URL http://www.elnet.ee/juhendid/Rahvusvah_katpohimotted_2009.pdf

Raamatukogusõnastik URL <http://www.nlib.ee/raamatukogusonastik/>

Online Dictionary for Library and Information Science

URL https://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_f.aspx

UDC Summary URL <http://www.udcc.org/udcsummary/php/index.php?lang=et&pr=Y>

Artiklid, publikatsioonid

Aasmets, M. (1992). Raamatukoguliigituse arengulugu: õppematerjal. Tallinn : Tallinna Pedagoogiline Instituut.

Aasmets, M. (1999). Trükiste liigitamise metoodika: lühikokkuvõte. Tallinn : Tallinna Pedagoogikaülikooli Kirjastus.

Andresoo, J. (2004). Dublin Core – digitaalraamatukogudele vajalik standard. Raamatukogu, nr. 4, lk. 9.

Anhalt, J., Stewart, R. A. (2012). RDA simplified. Cataloging & Classification Quarterly, vol. 50, Issue 1 URL <http://dx.doi.org/10.1080/01639374.2011.615378>

Brenndorfer, T. (2016). RDA Essentials. Chicago : American Library Association [etc.].

Broughton, V. (2004). Essential classification. London : Facet Publishing.

Cleveland, D. B., Cleveland, A. D. (1990). Introduction to indexing and abstracting. 2nd ed. Englewood, Col : Libraries Unlimited.

Cleveland, D. B., Lancaster, F. W. (2003). Do indexing and abstracting have a future? Anales de Documentacion, no. 6, p. 137-144.

Coyle, K. (2016). FRBR, before and after : a look at our bibliographic models. Chicago : ALA Editions, an imprint of the American Library Association

Danskin, A. (2014). Changing the Rules? RDA and cataloging in Europe. Liber Quarterly, Vol. 24, Issue 2

Intner, Sheila S. (2006) Metadata and its impact on libraries. Westport, CT; London: Libraries Unlimited.

Lancaster, F. W. (1998). Indexing and abstracting in theory and practice. London : Library Association Publishing.

Makke, J. (2015). Eesti rahvusbibliograafia andmebaas on iseseisev andmekogu. // Raamatukogu, nr. 3, lk. 8-11.

Möldre, A., Uverskaja, E. (2017). Inforessursside töötlemine: kirjeldamine, liigitamine, indekseerimine, annoteerimine ja refereerimine. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 434-449). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Nilbe, S., Tarkpea, T. (2014). „Eesti märksõnastiku“ kasutamine digitaalses keskkonnas. // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2012/24, lk. 52-60.

Riva, Pat. (2018). The IFLA Library Reference Model : lectio magistralis in library science. Fiesole : Casalini Libri. URL: <http://digital.casalini.it/9788876560255>

Rowley, J. E. (2008). Organizing knowledge: an introduction to managing access to information. Aldershot : Ashgate.

Understanding FRBR: what it is and how it will affect our retrieval tools; edited by Arlene G. Taylor (2007). Westport, Conn.; London: Libraries Unlimited.

Veimann, K. (2011). Kataloogimine ja liigitamine ei ole asjad iseeneses. // Raamatukogu, nr. 2, lk. 23.

Veimann, K. (2013). Bibliokirje funktsionaalsusnõuded ja uue põlvkonna e-kataloog. // Raamatukogu, nr. 4, lk. 24-25.

Virkus, S.(2017). Andmed. Informatsioon. Teadmised. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 31-39). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

2. TEEMA: KOGUDE SÄILITAMINE JA ENNISTAMINE

Maht: 18 akadeemilist tundi, neist 16 tundi lähiõpet ja 2 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- tunneb kultuuripärandi säilitamist reguleerivaid seadusandlikke dokumente;
- teab säilitustingimuste norme;
- teab kogude turvalisuse tagamise meetodeid ja vahendeid;
- oskab korraldada keskkonnatingimuste seiret ja vajadusel võtta kasutusele meetmed keskkonnatingimuste parendamiseks;
- oskab jälgida ja hinnata teavikute seisundit ning korraldada seisundi parendamist;
- tunneb ennetava ja korrektiivse säilitamise võimalusi.

Mooduli sisu:

1. Ennetav ja korrektiivne säilitamine.
2. Säilituse korraldamine, säilitustingimuste loomine.
3. Digitaalne säilitamine
4. Teavikute materjalid, paberi- ja köitekahjustused.
5. Raamatukahjustuste atlas.

Soovituslik kirjandus:

Seadused, standardid

Arhiiviseadus (RT I, 21.03.2011, 1)

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/106012016006?leiaKehtiv>

Informatsioon ja dokumentatsioon. Arhiivi- ja raamatukogumaterjalide hoiunõuded = Information and documentation. Document storage requirements for archive and library materials (EVS-ISO 11799:2005). Tallinn : Eesti Standardikeskus.

Informatsioon ja dokumentatsioon. Raamatute, perioodika-, ja jätkväljaannete ning teiste paberdokumentide köitmisele esitatavad nõuded arhiivides ja raamatukogudes. Meetodid ja materjalid. = Information and documentation. Requirements for binding of books, periodicals, serials and other paper documents for archive and library use. Methods and materials (EVS-ISO14416:2005). Tallinn : Eesti Standardikeskus.

Informatsioon ja dokumentatsioon. Sõnastik, ptk.6 "Dokumentide säilitamine" (EVS-ISO 5127:2004). Tallinn: Eesti Standardikeskus.

Muuseumiseadus (RT I, 21.03.2011, 20).

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/121032011020?leiaKehtiv>

Säilituseksemplari seadus (RT I, 07.07.2016, 1)

URL <https://www.riigiteataja.ee/akt/107072016001>

Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020

URL <http://www.kul.ee/et/tegevused/kultuur-2020>

Artiklid, publikatsioonid

Kogude hoolduse taseme hindamine : enesehindamise küsimustik muuseumidele, arhiividele ja raamatukogudele. (2006). Tallinn : Ennistuskoda Kanut.

URL <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:29556>

Konsa, K. (2008). Arhivaalide ja trükiste säilitamine. Tartu : Kleio.

Lehtaru, J. (2007). Paberi omadused ja analüüsimeetodid. Tallinn : Ennistuskoda Kanut.

URL <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:43427>

Lehtaru, J. (2010). Veekahjustusega arhivaalide käsitlemine. Tartu: Rahvusarhiiv.

Reimo, T. (2017). Inforessursside säilitamine. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim).

Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 454-463). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Ruusalepp, R. (2017). Inforessursside digitaalne säilitamine, kasutamine ja juhtimine. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 387-396). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Tiidor, R., Laur, K., Teral, K. (2010). Arhivaalide hoid, säilitamine ja füüsiline korrastamine. Tartu : Rahvusarhiiv.

Tomingas, I. Purde, M., Hallaste, S.-M., Annus, P. (2003). Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Tartu : Rahvusarhiiv.

Hindamismeetodid: test, iseseisev töö (juhised antakse õppetöö käigus)

Hindamiskriteerium: testi lävend on 70%, iseseisva töö juhised antakse õppetöö käigus

Hindamise tulemus: arvestuslik lõpptulemus moodustub testi lävendi täitmisel ja iseseisva töö tegemisel vastavalt nõuetele

III MOODUL

Mooduli teema: Lugeja- ja infoteenindus

Mooduli sisu kutsestandardist:

1. Teenindus- ja suhtlemisviiside rakendamine.
2. Raamatukogu- ja infoteenuste pakkumine.
3. Kogude ja teenuste tutvustamine, kasutajakoolitus.

Eesmärk: Mooduli läbimise tulemusena on õppijal baasteadmised ja –oskused teeninduse korraldamiseks, raamatukogu- ja infoteenuste koostamiseks, pakkumiseks ja arendamiseks ning raamatukogu kogusid ja teenuseid tutvustavate koolituste, näituste jm ürituste korraldamiseks.

Mooduli maht: 104 akadeemilist tundi, neist 42 tundi lähiõpet ja 62 tundi iseseisvat tööd.

Õppematerjalid: Moodle`'s loengu kokkuvõtte ja/või esitlus, harjutused, ülesannete juhendid jne.

1. TEEMA: TEENINDUS- JA SUHTLEMISVIISIDE RAKENDAMINE.

Maht: 18 akadeemilist tundi, neist 10 tundi lähiõpet ja 8 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- tunneb suhtlemispsühholoogia aluseid ja erinevaid suhtlemistehnikaid;
- on kursis suhtlemisviisidega kasutajasõbraliku teeninduskeskkonna loomiseks (sh erivajadustega ja erineva kultuuritaustaga inimestele);
- -oskab üles ehitada sujuva teenindusprotsessi vastavalt kasutaja vajadustele;
- omab baasoskusi suhtluseks telefonis, e-kirja teel, veebivestluses ja otseses suhtlussituatsioonis;
- suudab probleeme ennetada ning lahendada keerulisi teenindussituatsioone;
- oskab luua ja rakendada teenindusega seotud juhendmaterjale ja eeskirju;
- teab teeninduskvaliteedi hindamise viise.

Mooduli sisu:

1. Teenindaja roll, teadmised, oskused, isikuomadused ja hoiakud.
2. Teeninduse mõiste ja olemus. Teenindus kui suhtlemisprotsess.
3. Teenindusmõtelaad ja - kultuur raamatukogus.
4. Teenindusprotsessi ülesehitus ja etapid.
5. Teeninduse kanalid.
6. Keeruliste teenindussituatsioonide lahendamine.
7. Teeninduskvaliteedi hindamine.

Iseseisev töö: kirjanduse läbitöötamine.

Soovituslik kirjandus

Bärg, P. (2017). Neljamõõtmeline teenindus. Tallinn : [Klienditeenindus Keskus].

Oja, A. (Koost.) (2005). Klienditeenindus valguses ja varjus. Tallinn: Äripäeva Kirjastuse AS.

Tooman, H. (2003). Teenindusühiskond, teeninduskultuur ja klienditeenindusõppe kontseptuaalsed lähtekohad. Tallinn: TPÜ Kirjastus. Lk. 43-116.

Watkinson, M. (2016). Hea kliendikogemuse kümme põhimõtet. [Tallinn] : Äripäev.

2. TEEMA: RAAMATUKOGU- JA INFOTEENUSTE PAKKUMINE.

Maht: 68 akadeemilist tundi, neist 24 tundi lähiõpet ja 44 tundi iseseisvat tööd. Õppekäik.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- tunneb raamatukoguteeninduse vorme ja -meetodeid ;
- rakendab infoteeninduses erinevaid teenindusviise lähtuvalt sihtrühma ja/või kasutaja vajadustest;
- omab oskusi raamatukogusiseste ja – väliste inforessursside otsinguks, hindamiseks, kasutamiseks ja vahendamiseks;
- on valmis pakkuma raamatukogu- ja infoteenuseid lähtuvalt sihtrühma vajadustest;
- seostab teenusedisaini põhimõtteid raamatukogu- ja infoteenuste arendamisega;
- analüüsib ja hindab kasutajate tagasisidet ja hinnanguid teenuste kvaliteedile.

Mooduli sisu:

1. Teeninduse korraldus raamatukogus.
2. Raamatukoguteeninduse vormid ja meetodid.
3. Eri kasutajagruppide teenindus.
4. Infovajaduse mõiste, olemus ja tüübid.
5. Raamatukogu kasutajate infovajaduse väljaselgitamise vormid ja meetodid.
6. Infoteeninduse korraldus, ülesanded ja infoteenuste tüpoloogia eri vormid.
7. Infoteenindusprotsess ja selle koostisosad.
8. Infoteeninduses kasutatavad inforessursid ning infootsingu meetodid ja vahendid. Infootsing traditsioonilistes ja elektroonilistes infoallikates.
9. Uute teenuste arendamine. Teenusedisaini protsessi olemus ning peamiste meetodite rakendamine teenuste kujundamisel.
10. Kasutajate rahulolu teeninduse ja teenuste kvaliteediga. Teenuse kvaliteedi mõõtmine ja hindamine. Lugejaküsitluse/ kasutajauuringu läbiviimine ja tulemuste hindamine.

Iseseisvad tööd:

- Praktiline ülesanne: infootsing erinevates teatmeinfo allikates.
- Praktiline ülesanne: infootsing e-raamatukogu ressursides.
- Kirjanduse läbitöötamine.

Soovituslik kirjandus

Artiklid

Hallik, M. (2016). Mis on teadusraamatukogu eesmärk? : kõne TLÜ Akadeemilise Raamatukogu 70. aastapäeva konverentsil // Raamatukogu, nr. 4, lk. 12-13.

Lepik, K. (2017) Aeglane raamatukogu – rahulik oas kiirustavas maailmas // Raamatukogu, nr. 5, lk. 8-9.

Lepik, A., Uverskaja, E. (2017). Infoteenused ja -teenindus. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 464-501). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Pai, K. (2016). LIBER-i konsortsiumi lugejauuring - üks võimalus dialoogiks lugejaga // Raamatukogu, nr. 6, lk. 13-14.

Pai, K.; Tibar, A. (2017) LibQUALi lugejauuring raamatukoguteenuste parandamiseks Tartu Ülikoolis ja Tallinna Tehnikaülikoolis // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2016/28. Tallinn, lk. 25-47.

Palu, J. (2011) Teenuse kvaliteedi mõõtmisel ja analüüsimisel annab SERVQUAL-i meetodika häid tulemusi // Raamatukogu, nr. 4, lk. 5-9.

Plaksi, S. (2010) Ülikooliraamatukogu kujundamine ühisõppekeskkonnaks // Raamatukogu, nr. 5, lk. 24-25.

Põldaas, M. (2015). Uuring tõestab: oleme üleminekufaasis // Raamatukogu, nr. 1, lk. 15-17.

Põldaas, M. (2017). Vastuväiteks levinud arvamusele: digipõlvkond ei eelista ekraanilt lugemist // Raamatukogu, nr. 4, lk. 10-13.

Ristisaar, M. (2013). E-kataloogi ESTER kasutajate rahulolu // Raamatukogu, nr. 5, lk. 13-15.

Tähepõld-Tammert, J. (2015) Teadusjuhtimise tehnoloogiad Eesti erialaraamatukogude infoteeninduses // Raamatukogu, nr. 5, lk. 14-15.

Veinberg, A. (Koost.). (2009). Teenuse kvaliteet – raamatukogutöö tulemuslikkuse näitaja = Service quality – library performance indicator. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu.

Välbe, K. (Koost.). (2017). Teenusekvaliteet Eesti Rahvusraamatukogus: 10.-23. oktoober 2016 : lugejauuringu aruanne I. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu.

URL http://www.nlib.ee/public/RR_TEENUSEKVALITEET_2016_FINAL.pdf (10.04.18)

Publikatsioonid

Allison, D. A. (2013). The patron driven library: a practical guide for managing collections and services in the digital age. Oxford: Chandos Publishing.

Atkinson, J. (Ed.). (2016). Quality and the academic library: reviewing, assessing and enhancing service provision. Amsterdam [etc.] : Elsevier : Chandos Publishing.

Chow, A. S., Bucknall, T. (2012). Library technology and user services: planning, integration, and usability engineering. Oxford: Chandos Publishing.

Cassell, K. A. (2017). Managing reference today : new models and best practices. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.

Cassell, K. A.; Hiremath, U. (2013). Reference and information services : an introduction. London : Facet.

Eden, B. L. (2015). Cutting-edge research in developing the library of the future : new paths for building future services. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.

Einasto, O. (2016). Academic library e-service quality and working user: conceptual model. Tartu : University of Tartu Press.

Hernon, P.; Altman, E.; Dugan, R. E. (2015). Assessing service quality : satisfying the expectations of library customers. London : Facet Publishing.

Huвила, I. (2012). Information services and digital literacy: in search of the boundaries of knowing. Oxford: Chandos Publishing.

- Marquez, J.; Downey, A. (2016). Library service design : a LITA guide to holistic assessment, insight, and improvement. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.
- McDonald, C. G. (2014). Putting the user first : 30 strategies for transforming library services. Chicago : Association of College and Research Libraries.
- Middleton, K. L. (2017). Yes! on demand : how to create winning, customized library service. Santa Barbara ; Denver : Libraries Unlimited.
- Posner, B. (Ed.). (2017). Library information and resource sharing : transforming services and collections. Santa Barbara, Calif. ; Denver, Colo. : Libraries Unlimited.
- Rawlins, B. (2016). Mobile technologies in libraries : a LITA guide. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.
- Schmidt, A.; Etches, A. (2014). Useful, usable, desirable : applying user experience design to your library. Chicago : ALA Editions.
- Showers, B. (2015). Library analytics and metrics : using data to drive decisions and services. London : Facet.
- Stachokas, G. (2014). After the book : information services for the 21st century. Kidlington, Oxford [etc.] : Chandos : Elsevier.
- Tyckoson, D. A. (2015). Reimagining reference in the 21st century. West Lafayette, Indiana : Purdue University Press.
- VanDuinkerken, W. (2015). Leading libraries : how to create a service culture. London : Facet.

3. TEEMA: KOGUDE JA TEENUSTE TUTVUSTAMINE, KASUTAJAKOOLITUS.

Maht: 18 akadeemilist tundi, neist 8 tundi lähiõpet ja 10 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- tunneb koolituse vorme ja meetodeid;
- oskab korraldada ja läbi viia raamatukogu kogusid ja teenuseid tutvustavaid kasutajakoolitusi, infokirjaoskuse õppusi, näitusi ja muid üritusi, lähtudes raamatukogu tegevuskavast ja sihtrühma vajadustest;

Mooduli sisu:

1. Koolituse mõiste ja funktsioonid. Koolituse sisuline ja metoodiline ettevalmistamine ja läbiviimine raamatukogus.
2. Haridustegevused kogude ja teenuste tutvustamiseks: raamatukogututvustus, kasutajakoolitus, teematunnid jm. üritused.
3. Infokirjaoskuse õpetamine erinevatele sihtrühmadele.
4. Näituse koostamine ja korraldamine raamatukogus.

Iseseisev töö: kirjanduse läbitöötamine.

Soovituslik kirjandus

Artiklid

Haavandi, K. (2017). Õpetamine ja õppimine raamatukogus // Raamatukogu, nr. 3, lk. 40-41.

Kaasik, T. (2014) Strateegiline lähenemine üliõpilaste infokirjaoskuse toetamisele // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2013/25. Tallinn, lk. 35-42.

Kulbin, J. (2015). Infopädevus on 21. sajandi teema : raamatukoguhoidjate teadmised, oskused ja hoiakud // Raamatukogu, nr. 1, lk. 27-30.

Kõuts, J. (2010). Kooliraamatukogu kui infokirjaoskuse harjutamise koht // teadmistepõhises ühiskonnas : Eesti raamatukoguhoidjate IX kongress (lk. 36-39). Tallinn.

Lepik, K. (2011). Infopädevuse tutvustamisest ühiskonnas // Raamatukogu, nr. 6, lk. 24-25.

Õunapuu, A. (2016). Innovaatilised kasutajakoolitused rahvaraamatukogus Tallinna Keskraamatukogu näitel // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2015/27. Tallinn, lk. 30-32.

Publikatsioonid

Aedma, K. (2011). Avalik esinemine : Kuidas osalejaid kaasata? Igav loeng, koosolek või muu üritus kaasamise abil atraktiivseks ja interaktiivseks! Parim valik praktilisi näpunäiteid! [Tallinn] : Kvaliteetse Õppe Keskus.

Blanchett, H.; Powis, C.; Webb, J. (2012). A guide to teaching information literacy : 101 practical tips. London : Facet Publishing.

Bravender, P. (Ed.). (2015). Teaching information literacy threshold concepts : lesson plans for librarians. Chicago (Ill.) : Association of College and Research Libraries.

Brown, C. C. (2017). Harnessing the power of Google : what every researcher should know. Santa Barbara ; Denver : Libraries Unlimited.

Burkhardt, J. M. (2016). Teaching information literacy Reframed : 50+ framework-based exercises for creating information-literate learners. London : Facet Publishing.

Cooke, N. A.; Teichmann, J. J. (2012). Instructional strategies and techniques for information professionals. Oxford [etc.] : Chandos.

Hillis, K., Petit, M., Jarrett, K. (2012). Google and the culture of search. London: Routledge.

Gleason, A. W. (2017). New methods of teaching and learning in libraries. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.

Klipfel, K. M.; Cook, D. B. (2017). Learner-centred pedagogy : principles and practice. London : Facet.

Kuhlthau, C. C. (2015). Guided inquiry [Võrguteavik] : learning in the 21st century. Santa Barbara ; Denver : Libraries Unlimited.

Markgraf, J. etc. (2015). Maximizing the one-shot : connecting library instruction with the curriculum. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.

Massis, Bruce E. (2014). The challenges to library learning : solutions for librarians. New York ; London : Routledge.

- Matassa, F. (2014). Organizing exhibitions : a handbook for museums, libraries and archives. London : Facet.
- McMunn-Tetangco, E. (2017). Gamification : a practical guide for Librarians. Lanham, Md. (etc.) : Rowman & Littlefield.
- McNicol, S. (Ed.). (2016). Critical literacy for information professionals. London : Facet Publishing.
- Moss, M. S. etc. (Ed.). (2015). Is digital different ? : how information creation, capture, preservation and discovery are being transformed. London : Facet Publishing.
- Märja, T. (Koost.). (2011). Koolitaja käsiraamat. Tallinn : SE&JS.
- Needham, G.; Ally, M. (Ed.). (2015). M-libraries 5 : from devices to people. London : Facet.
- Nutefall, J. E. (Ed.). (2016). Service learning, information literacy, and libraries. Santa Barbara, CA [etc.] : Libraries Unlimited.
- Rempel, H. G.; Slebodnik, M. (2015). Creating online tutorials : a practical guide for librarians. Lanham, Md. [etc.] : Rowman & Littlefield.
- Walsh, J. (2011). Information literacy instruction : selecting an effective model. Oxford [etc.] : Chandos.

Hindamismeetodid: essee, grupitöö, praktiline töö.

Essee: essee raamatukoguteeninduse või teenuste arendamise, pakkumise ja hindamise teemal

Hindamiskriteerium:

- sisu;
- ülesehitus;
- esitus;
- vormistus.

Grupitöö: Grupitööna küsimustiku koostamine lugejaküsitluse läbiviimiseks.

Hindamiskriteerium: oskab koostada küsimustikku lugeja rahulolu ja hinnangute väljaselgitamiseks.

Praktilised tööd:

1. Infootsing erinevates teatmeinfo allikates.

Hindamiskriteerium: positiivseks soorituseks vajalik õigete vastuste määr – 80%.

2. Infootsing e-raamatukogu ressurssides.

Hindamiskriteerium: positiivseks soorituseks vajalik õigete vastuste määr – 80%.

Hindamise tulemus: arvestuslik lõpptulemus moodustub essee, grupitöö ja praktiliste tööde hindamiskriteeriumide täitmisel.

IV MOODUL

Mooduli teema: Arendustegevus

Mooduli sisu kutsestandardist:

1. Koostöö ja võrgustikes osalemine.
2. Uurimine ja analüüsimine.
3. Raamatukogu poliitika, strateegiate ning rakenduskavade elluviimine.
4. Suhtlemine avalikkusega.

Eesmärk: Mooduli läbimise tulemusena õppija orienteerub raamatukoguvõrgustiku koostöös, omab teadmisi suhtlemisel avalikkusega ning oskab analüüsida ja hinnata raamatukogutegevust rakendades raamatukogu strateegiat ja rakenduskava.

Mooduli maht: 104 akadeemilist tundi, neist 42 tundi lähiõpet ja 62 tundi iseseisvat tööd. Õppekäigud erinevatesse raamatukogudesse.

Õppematerjalid: Moodle`'s s loengu kokkuvõte ja/või esitlus, harjutused, ülesannete juhendid jne.

1. TEEMA: KOOSTÖÖ JA VÕRGUSTIKES OSALEMINE.

Maht: 20 akadeemilist tundi, neist 10 tundi lähiõpet ja 10 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- orienteerub erinevates raamatukogu koostöö võrgustikes ja oskab valida sobiva võrgustiku/partneri lähtuvalt koostöö eesmärgist;
- kaasab kogukonda teenuste arendamisel
- tunneb vajalikku seadusandlust, õigusakte ja juhendmaterjale;
- planeerib oma tegevuse valdkonna õiguslikust raamistikust lähtuvalt.

Mooduli sisu:

1. Raamatukogu koostöövõrgustikud: kohalikud asutused, raamatukogude omavaheline koostöö, teised mäluasutused.
2. Erinevad koostöö vormid.
3. Eesti raamatukogude ühendused.
4. Kogukonna kaasamine teenuste kavandamisel ja arendamisel
5. Rahvusvahelised koostöövõrgustikud.
6. Üldnormatiivsed aktid ja õiguslik ruum.

Iseseisev töö: erinevate veebilehtede sisuga tutvumine ja kirjanduse läbitöötamine

Veebiressursid

Kultuuriministeerium <http://www.kul.ee/et>

Rahandusministeerium <https://haldusreform.fin.ee/>

Eesti raamatukoguhoidjate Ühing (ERÜ) <http://www.eru.lib.ee/www/>

ELNET Konsortsium. URL <http://www.elnet.ee/>

Eesti Muusikakogude Ühendus URL <https://www.luts.ee/emky/>

Soovituslik kirjandus

Andresoo, J. (2014) Eesti teadusraamatukogud // Raamatukogud ja raamatukogundus Eestis 2002-2012 : artiklite kogumik (lk.12-25) Tallinn. URL <https://www.digar.ee/viewer/et/nlib-digar:228769/120691/page/1>

Garšnek, E.; Riisalu, K. (2014). Eesti Kunstiraamatukogude Ühendus // Raamatukogud ja raamatukogundus Eestis 2002-2012 : artiklite kogumik (lk. 134-136). Tallinn.

Häkli, E. (2011). Innovation through co-operation : the history of LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherches) 1971-2009. Copenhagen : Museum Tusulanum Press.

Häkli, E. (2012) LIBER kui liitja // Raamatukogu, nr. 5, lk. 4-5.

Ilus, M.; Olonen, R. (2017). 20 aastat Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2016/28. Tallinn, lk. 14-24.

Lepik, K. (2017). Osaluskultuur raamatukogudes – minu, sinu, meie raamatukogu // Raamatukogu, nr. 2, lk. 8–10.

Kroski, E. (Ed.). (2017). The makerspace librarian's sourcebook. London : Facet.

URL <http://dea.digar.ee/article/JVestrmtkhoidjatey/2017/11/0/7>

Olonen, R. (2017) Ühine infosüsteem Eesti raamatukogudele // Raamatukogu, nr. 1, lk. 15-17.

Rannaääre, K.(2014) Kooliraamatukogude võrk, selle koordineerimine ja metoodiline juhendamine // Raamatukogud ja raamatukogundus Eestis 2002-2012 : artiklite kogumik (lk.60-62) Tallinn.

Riisalu, K. (2017) IFLA 2017 // Raamatukogu, nr. 6, lk. 26-27.

Runnel, P. (Toim.). (2014). Osalus muuseumides. Tartu, Eesti Rahva Muuseum.

Viigipuu-Kreintaal, K. (2014). Eesti Muusikakogude Ühendus // Raamatukogud ja raamatukogundus Eestis 2002–2012 : artiklite kogumik (lk. 138-143). Tallinn.

2. TEEMA: UURIMINE JA ANALÜÜSIMINE.

Maht: 24 akadeemilist tundi, neist 12 tundi lähiõpet ja 12 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- arvestab raamatukogude tegevusnäitajate kogumise põhimõtteid
- rakendab tegevusnäitajaid tulemuslikkuse mõõtmisel
- hindab raamatukogu tegevust võrdluses teiste raamatukogudega
- kasutab erinevaid meetodeid raamatukogu mõju hindamisel

Mooduli sisu:

1. Statistika, indikaatorid, uuringud - raamatukogu efektiivsuse ja mõju analüüsi vahendid.
2. Raamatukogu kvantitatiivsed tegevusnäitajad, nende defineerimine, kogumine ja tõlgendamine.
3. Raamatukogu teenuste, ressursside ja muude tegevuste kvaliteedi, efektiivsuse ja tõhususe hindamine tulemusindikaatorite abil. Tulemusindikaatorite kasutusala.
4. Raamatukogu mõju ja väärtuse hindamise enim kasutatud meetodid.
5. Kvalitatiivsete uuringuandmete kogumine, analüüs ja kasutamine.

Soovituslik kirjandus

Appleton, L. (2017). Libraries and key performance indicators : a framework for practitioners. Cambridge, MA : Chandos Publishing, an imprint of Elsevier.

Hernon, P.; Altman, E.; Dugan, R. E. (2015). Assessing service quality : satisfying the expectations of library customers. London : Facet Publishing.

Idarand, K.; Talihärm, Ü. (2013). Teeme raamatukogu paremaks: teenusekvaliteedi uuringu tulemused rõõmustasid // Raamatukogu, nr. 6, lk. 9-13.

Idarand, K.; Talihärm, Ü. (2013). Tõesta, et su töö on tulemuslik ja mõjukas! : süsteemsetest uuringutest sügavuti mõtestamiseni // Raamatukogu, nr. 4, lk. 38-40.

Kont, K.; Jantson, S. (2012) Raamatukoguhoidjate ja spetsialistide hoiakud. 1-3 // Raamatukogu, nr. 4, lk. 5-12 ; nr. 5, lk. 27-33 ; (2013) nr. 1, lk. 5-11.

Lepik, A. (2017). Infotegevuse analüüs ja hindamine. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 502-521). Tallinn: TLÜ Kirjastus.

Marek, K. (2011). Using web analytics in the library. Chicago : ALA TechSource : American Library Association.

Stuart, D. (2014). Web metrics for library and information professionals. London : Facet.

Salundi, P.; Riisalu, K. (2017) Millist kasu saab rahvaraamatukogu enesehindamisest? // Raamatukogu, nr. 4, lk. 40-41.

Salundi, P. (2017) Nii Soomes kui Eestis murtakse pead, kuidas hinnata raamatukogusid // Raamatukogu, nr. 2, lk. 36-37.

Veinberg, A. (Koost.). (2009). Teenuse kvaliteet – raamatukogutöö tulemuslikkuse näitaja = Service quality – library performance indicator. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu.

Välbe, K. (2016). Soovitusindeks kui parim viis enda võrdlemiseks... iseendaga // Raamatukogu, nr. 5, lk. 15-17.

Woodsworth, A.; Penniman, W. D. (Ed.). (2012). Contexts for assessment and outcome evaluation in librarianship. Bingley : Emerald.

Veebiressursid

Eesti raamatukogude statistika. URL: <http://www.nlib.ee/statistika/>
Eesti statistika <https://www.stat.ee/>

Standardid

Informatsioon ja dokumentatsioon. Rahvusvaheline raamatukogustatistika= Information and documentation : international library statistics (EVS-ISO 2789:2014). Tallinn: Eesti Standardikeskus.

Informatsioon ja dokumentatsioon. Raamatukogutöö tulemuslikkuse indikaatorid= = Information and documentation : library performance indicators (EVS-ISO 11620:2015). Tallinn: Eesti Standardikeskus.

Informatsioon ja dokumentatsioon. Raamatukogude mõju hindamise meetodid ja menetlused = Information and documentation : methods and procedures for assessing the impact of libraries (EVS-ISO 16439:2016). Tallinn: Eesti Standardikeskus.

3. TEEMA: RAAMATUKOGU POLIITIKATE, STRATEEGIATE NING RAKENDUSKAVADE ELLUVIIMINE.

Maht: 35 akadeemilist tundi, neist 11 tundi lähiõpet ja 24 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- oskab koostada tegevuskava vastavalt institutsiooni strateegiale
- tunneb projektijuhtimise põhimõtteid
- suudab rakendada projektijuhtimise põhimõtteid koostööprojektide loomisel

Mooduli sisu:

1. Eesmärkide saavutamine asutuse strateegiate ja poliitikadokumentide kaudu. Arengukava roll ja olulisus arengu tagamisel.
2. Tegevuskava koostamine arengukava alusel.
3. Tegevuskava rakendamine.
4. Projekt kui kindla eesmärgi saavutamise vahend.
5. Projektijuhtimise põhimõtted. Koostööprojektid.
6. Rollide jaotus strateegiliste dokumentide koostamisel ja projektide planeerimisel.

Iseseisev töö: koostöö või arendusprojekti koostamine

Soovituslik kirjandus

Christoffersen, M. (2016). Kopenhaageni Raamatukogude strateegia 2014-2019, selle taust ja rakendamine // Raamatukogu, nr. 2, lk. 4-9.

Ekholm, K. (2010). Soome Rahvusraamatukogu strateegilised eesmärgid // Raamatukogu teadmistepõhises ühiskonnas : Eesti raamatukoguhoidjate IX kongress. Tallinn, lk. 19-21.

21. sajandi raamatukogu : Eesti raamatukogunduse tulevik ühiskondlike ja tehnoloogiliste muutuste tingimustes: raamatukogude missioon, positsioon ja arengusuunad. (2016) // Raamatukogu, nr. 3, lk. 4-7.

Molaro, A.; White, L. (Ed.). (2015). The library innovation toolkit : ideas, strategies, and programs. Chicago : ALA Editions.

Niit, M. (2013). Arengukavade uuring // Raamatukogu, nr. 3, lk. 8-11.

Pacios, A. (2017). Public library planning: A routine practice? Library Management, 38(4/5), 237-247. URL https://portaal-nlib-ee-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_proquest1896863229&context=PC&vid=372NLE_V1&search_scope=pc&tab=default_tab&lang=et_EE

Posner, B. (Ed.). (2017). Library information and resource sharing : transforming services and collections. Santa Barbara, Calif. ; Denver, Colo. : Libraries Unlimited.

Projekti- ja protsessijuhtumise käsiraamat [1] : [ptk. 1-7] (2005-2017). [Tallinn] : Äripäev.

Projekti- ja protsessijuhtumise käsiraamat [2] : [ptk. 8-12] (2005-2017). [Tallinn] : Äripäev.

Riisalu, K. (2017) 21. sajandi raamatukogu – Eesti raamatukoguhoidjate tulevikuvision // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 2016/28. Tallinn, lk. 7-13.

Watkin, A. (2011). Walesi raamatukogude rahvuslikud turundusstrateegiad // Raamatukogu, nr. 5, lk. 5-8.

Veebiressursid

URL [Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020](#)

URL <https://riigikantselei.ee/et/teadus-ja-arendusnoukogu>

URL <https://www.valitsus.ee/et/eesmargid-tegevused/arengukavad>

4. TEEMA: SUHTLEMINE AVALIKKUSEGA.

Maht: 25 akadeemilist tundi, neist 9 tundi lähiõpet ja 16 tundi iseseisvat tööd.

Õpiväljundid:

Mooduli läbinu:

- oskab kavandada kommunikatsiooniplaani
- mõistab kommunikatsiooniprotsesside planeerimist
- eristab erinevate huvigruppide ja sihtrühmade kommunikatsioonikanaleid

Mooduli sisu:

1. Kommunikatsioon ja suhtekorraldus erinevatele sihtrühmadele ja huvigruppidele.
2. Sise-ja väliskommunikatsioon.
3. Kommunikatsiooniplaan.
4. Kommunikatsiooniprotsessid.
5. Kommunikatsiooni erinevad viisid ja kanalid.

Soovituslik kirjandus:

Aava, K. (2013). Meedia ja mõjutamine : õpik gümnaasiumile. Tallinn: Künnimees.

Arents, M. (2016). Trickery as Marketing Strategy. Reference & User Services Quarterly, 56(1), 23-25. URL <https://portaal-nlib-ee-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo->

explore/fulldisplay?docid=TN_proquest1824497400&context=PC&vid=372NLE_V1&search_scope=pc&tab=default_tab&lang=et_EE

Bizzle, B.; Flora, M. (2015). Start a revolution : stop acting like a library. Chicago : ALA Editions.

Bradley, P. (2015). Social media for creative libraries. London : Facet Publishing.

Follestad, A. (2012) Kommunikatsiooni ja eetika käsiraamat: sinu igapäevane töövahend. Tallinn: TEA Kirjastus

Hallik, K.& Kasemets, K.(koost). Selge kommunikatsioon. Artiklite kogumik Eesti Keele Sihtasutus, Tallinn 2015 URL <http://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:254735>

Kronqvist-Berg, M. (2014). Social media and public libraries : exploring information activities of library professionals and users. Åbo : Åbo Akademis förlag.

Lucas-Alfieri, D. (2015). Marketing the 21st century library : the time is now. Waltham, MA ; : Kidlington, UK : Chandos Publishing.

Magnuson, L. (Ed.). (2016). Data visualization : a guide to visual storytelling for libraries. Lanham [etc.] : Rowman & Littlefield.

Kauppila, P. (2011) Raamatukoguturundus otsustajatele // Raamatukogu, nr. 5, lk. 9-11.

Lepik, A. (2012). Turundus raamatukogu(nduse)s: rohkem küsimusi kui vastuseid? // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. /2011/23. Tallinn, lk. 37-45.

Nool, M. (2018). Ülikooliraamatukogu sotsiaalmeedias // Raamatukogu, nr. 1, lk. 4-8.

Palonen, V. (2012). Turundamisest mobiilitehnoloogia rakendamiseni // Raamatukogu, nr. 5, lk. 15-16.

Pickard, A. J. (2013). Research methods in information. 2 nd ed. London: Facet;

Rand, E. (2018). Suhtlusturunduse kasutamise vajadus ja võimalused // Raamatukogu, nr. 1, lk. 9-13.

Sulg, T. (2012). Wõrgutusvõimlemine ehk Raamatukogud virtuaalmaailmas Tartu Linnaraamatukogu näitel // Raamatukogu, nr. 6, lk. 26-27.

Tooman, J. (2015). Sotsiaalmeedia organisatsiooni infotegevuses // Raamatukogu, nr. 5, lk. 11-13.

Watkin, A. (2011). Walesi raamatukogude rahvuslikud turundusstrateegiad // Raamatukogu, nr. 5, lk. 5-8.

Virkus, S.(2017). Info vahendamise strateegiad, meetodid ja tehnoloogiad. Virkus, S., Reimo, T. Lepik, A. (toim). Infoteadused teoorias ja praktikas: Kõrgkooliõpik (lk 530-544). Tallinn: TLÜ Kirjastus

Hindamismeetodid: 2 grupitööd, kirjalik iseseisev töö

1. praktiline grupitöö: probleemülesande lahendamine

Hindamiskriteerium: oskab kasutada tegevusnäitajaid tulemuslikkuse hindamisel, raamatukogude võrdlemisel ja nende mõju hindamisel

2. praktiline grupitöö: huvigruppide kaardistamine ja kommunikatsiooniplaani koostamine

Hindamiskriteerium: rühm esitab kommunikatsiooniplaani, kus on arvestatud erinevate sihtrühmade kommunikatsiooni kanalitega

Kirjalik iseseisev töö: koostöö või arendusprojekti koostamine

Hindamiskriteerium:

- sisu (argumentatsiooni selgus ja põhjalikkus);
- ülesehitus (struktuur ja sisuesitus);
- sõnastus ja stiil;
- vormistus.

Hindamise tulemus: arvestuslik lõpptulemus moodustub praktiliste tööde (probleemülesanne ja kommunikatsiooniplaan) ja kirjaliku töö hindamiskriteeriumide täitmisel.